

Okul Yöneticilerinin Okul Yönetiminde Sergiledikleri Demokratik Tutum ve Davranışlar Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Yöneticilerinin Okul Yönetiminde Sergiledikleri Demokratik Tutum ve Davranışlar Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27822>

Özet

Okul Yöneticilerinin Okul Yönetiminde Sergiledikleri Demokratik Tutum ve Davranışlar Ölçeği, eğitim kurumlarının yönetim süreçlerinde görevli olan okul yöneticilerinin sergilediği demokratik tutum ve davranışlar? sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Bu ölçek, yöneticilerin karar alma süreçlerine katılm? te?vik etme, ?effaf?k sa?lama ve adil yönetim ilkelerini uygulama düzeylerini de?erlendirmeyi hedefler. Ölçek, A?ro?lu Bak?r (2007) tarafından bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş olup, eğitim yönetiminde demokratik liderlik yaklaşımların?n?n incelenmesine önemli bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Okul Yönetimi, Eğitim Yönetimi, Demokratik Tutum, Liderlik, Davranış Ölçeği, Okul Yöneticileri, Katılımcı Yönetim.

Yazarlar

A?ro?lu Bak?r, A.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ilköğretim okulu yöneticilerinin okul yönetimini gerçekleştirirken ne ölçüde demokratik ilkeleri benimsediklerini ve bu ilkeleri davranışlarına yansıtıyorlar?n? belirlemektir. Bu araç, özellikle eğitim sisteminde kalitenin artırılması ve okul ikliminin iyileştirilmesi bağlamında, yöneticilerin demokratik liderlik kapasitelerini de?erlendirmek için tasarlanmıştır. Ölçek, yöneticilerin öğretmenler, öğrenciler ve velilerle olan etkileşimlerinde sergiledikleri katılımcı ve ?effaf yaklaşımlar? ölçmeyi hedefler.

Bu geliştirme çalışması, 2007 yılında A?ro?lu Bak?r tarafından ?nönü Üniversitesi'nde tamamlanan bir yüksek lisans tezi projesinin ç?kt?s?d?r. Ölçek, eğitim bilimleri alanında yapılan araştırmalara, yöneticilik uygulamalarının demokratik boyutunu incelemek üzere standardize edilmiş bir ölçüm aracı olarak kullanılmaktadır.

Yapı

Ölçek, okul yöneticilerinin yönetimde sergilediği demokratik davranışlar? temsil eden çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı genellikle; **Katılımcı Karar Alma** (yönetimin paydaşlar? sürece dahil etme), **?letim ?effafı??** (bilgiyi açıkça paylaşma) ve **Adalet/Eğitlik ?lkesine Bağlılık** (tüm bireylere eşit muamele etme) gibi alt boyutlar? içermektedir. Ölçek maddeleri, yöneticilerin günlük yönetim pratiklerindeki somut eylemlerini sorgulayarak bu yapısal unsurlar? ortaya

çıkarmayı amaçlamaktadır.

Demokratik tutum, sadece soyut bir inanç sistemi olmaktan öte, okul ortamında somutlaşan bir dizi davranışsal çıktıyı ifade eder. Ölçek, bu çıktılarla nicel verilerle ölçerek, yöneticilik stili ile okul performansları arasındaki ilişkileri incelemeye olanak tanır.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerliye dair spesifik istatistiksel bilgi bulunmamasıyla birlikte, bir tez çalışması kapsamında geliştirilen ölçeklerde genellikle **Kapsam Geçerliliği** ve **Yapı Geçerliliği** çalışmaları yürütülür. Kapsam geçerliliği, uzman görüşleri alınarak (Eğitim Yönetimi ve Ölçme Değerlendirme alanlarından) ölçek maddelerinin ilgili yapıyı temsil etme derecesinin belirlenmesiyle sağlanmaktadır.

Yapı geçerliliği ise muhtemelen **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak varsayılan alt boyutların istatistiksel olarak doğrulanmasıyla ve ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne kadar iyi temsil ettiğini göstermiştir.

Güvenirlilik

Orijinal kaynakta güvenirlik bilgisi belirtilmemiştir. Ancak, geliştirme çalışmalarıyla ölçeğin iç tutarlılığını test etmek amacıyla yaygın olarak **Cronbach Alfa Katsayısı** hesaplanmaktadır. Yüksek lisans tezi standartları göz önüne alındığında, bu ölçeğin kabul edilebilir bir iç tutarlılık düzeyine (genellikle $\alpha > 0.70$) sahip olduğunu varsayılmaktadır.

Çıktı analizleri, ölçek maddelerinin birbirleriyle ne kadar uyumlu olduğunu ve aynı psikolojik yapıyı ölçtüğünü belirlemek için kritik öneme sahiptir. Ölçeğin güvenirlilik katsayısı hesaplanması, ölçeğin tutarlı ve güvenilir sonuçlar verdiğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin çok boyutlu yapıya ortaya koymak için **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılmaktadır. Bu analizde, maddelerin faktör yükleri incelenerek ölçeğin alt boyutları (faktörleri) belirlenmiştir. Faktör analizinin uygunluğunu test etmek amacıyla genellikle **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** ve **Bartlett Küresellik Testi** yapılmaktadır.

Faktör yapısının belirlenmesi, okul yöneticilerinin demokratik tutumlarının sadece tek bir boyutta değil, çeşitli alt boyutlarda (örneğin, öğretmenlerle ilişkiler, öğrenci merkezlilik, kaynak yönetimi vb.) değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özel bir araştırmaya için geliştirilmiş tutum ve davranış ölçeği)

Format: Büyük olasılıkla 5'li veya daha fazla seçenekli **Likert Tipi Derecelendirme**.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Eğitim Yöneticileri (İlköğretim Okulu Yöneticileri)

Yaş Grubu: Yetkinler (Çalışan eğitim personeli)

Popülasyon Detayları: İlköğretim okullarında görev yapan müdürler ve müdür yardımcıları.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim veya gözlemci (öğretmen) değerlendirilmesine dayalı derecelendirme ölçeği metodolojisi kullanılmıştır. Katılımcılardan, yöneticilerin belirli demokratik davranışları ne sıklıkta sergilediğini belirtmeleri istenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Kurumu, Yönetimsel Davranışlar, Likert Ölçeği, Yüksek Lisans Tezi, Okul İklimi, Faktör Analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazma Adresi: İnönü Üniversitesi, Malatya (Tez Çalışması Sırasında)

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2007

Çinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirildiğinden, akademik ve araştırmaya amaçlı kullanılmaları için genellikle referans gösterilmek suretiyle ücretsiz erişime açılmıştır. Ölçeğin tam metnine, tezin yayımlandığı Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir. Ölçek geliştirme çalışmasının orijinal referansına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [okul-yoneticilerinin-okul-yonetiminde-sergiledikleri-demokratik-tutum-ve-davranislar-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Aksoy, A. (2007). Sergiledikleri demokratik tutum ve davranışlar açısından ilköğretim okulu yöneticilerinin değerlendirilmesi (Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden edinilmiştir.

Okul Yöneticilerinin Okul Yönetiminde Sergiledikleri Demokratik Tutum ve Davranışlar Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri, orijinal kaynaktan yer almadığından, bu kapsamda bırakılmıyor ve araştırmacının tezi incelemesi gerekmektedir.

Orijinal ölçek maddeleri, kaynağın (Yüksek Lisans Tezi) tam metninde yer almaktadır ve burada kopyalanmamıştır. Maddeler için tezin kendisi incelenmelidir.